

Predmet C-95/24 [Khuzdar]ⁱ

Zahtjev za prethodnu odluku

Datum podnošenja:

6. veljače 2024.

Sud koji je uputio zahtjev:

Corte di appello di Napoli (Italija)

Datum odluke kojom se upućuje zahtjev:

6. veljače 2024.

Kazneni postupak protiv:

ATAU

RJEŠENJE

kojim se Sudu Europske unije upućuje prethodno pitanje o valjanosti i tumačenju
akata institucija Unije
(članak 267. Ugovora o funkcioniranju Europske unije)

Corte di appello di Napoli (Žalbeni sud u Napulju, Italija), odlučujući u vijeću
koje je na temelju zakona specijalizirano za određivanje preventivnih mjera
[omissis]

[omissis]

u postupku povodom europskog uhidbenog naloga u skladu sa Zakonom br. 69/05
koji je pokrenula Slovačka Republika protiv:

osobe ATAU, [omissis]

s obzirom na europski uhidbeni nalog od 5. listopada 2015. koji je izdao Okresný
súd Dunajská Streda (Općinski sud u Dunajskoj Stredi, Slovačka) radi izvršenja
slovačke osuđujuće presude donesene u kaznenom postupku br. 3T/219/2009 od
23. kolovoza 2010., koja je pravomoćna od 7. rujna 2010., izvršiva u odnosu na
traženu osobu i kojom je ta osoba osuđena na jedinstvenu kaznu zatvora u trajanju
od pet godina, koju još treba izvršiti u cijelosti;

ⁱ Naziv ovog predmeta je izmišljen. On ne odgovara stvarnom imenu nijedne stranke u postupku.

[omissis] [postupak pred nacionalnim sudom]

UTVRĐUJE

1. Činjenice

Država članica Slovačka Republika izdala je europski uhidbeni nalog od 5. listopada 2015. u svrhe izvršenja slovačke osuđujuće presude br. 3T/219/2009 od 23. kolovoza 2010., koju je u kaznenom postupku donio Okresný súd Dunajská Streda (Općinski sud u Dunajskoj Stredi), koja je pravomočna od 7. rujna 2010., izvršiva u odnosu na traženu osobu ATAU (alias ATAU) i kojom je ta osoba osuđena na jedinstvenu kaznu zatvora u trajanju od pet godina, koju još treba izvršiti u cijelosti. Pravosudna policija pronašla je traženu osobu 19. lipnja 2023. u Italiji te je ona, slijedom toga, privremeno uhićena, a ovaj žalbeni sud treba razmotriti izručenje koje je Slovačka Republika zatražila na temelju europskog uhidbenog naloga. Tijekom postupka pred ovim sudom tražena osoba izjavila je nakon toga i dokazala da stvarno i zakonito boravi u Italiji više od pet godina te je slijedom toga zatražila od ovog žalbenog suda da odbije njezinu predaju i naloži da se kazna koja joj je izrečena slovačkom presudom donešenom u kaznenom postupku izvrši u Italiji na način da se navedena presuda prizna radi izvršenja u Italiji.

Kako bi ocijenio taj zahtjev, koji nije očito neosnovan, ovaj žalbeni sud zatražio je od Slovačke Republike da ispunji potvrdu navođenjem postupovnih jamstava primjenjenih na osuđenika. Dopisom od 2. studenoga 2023. Okresný súd Dunajská Streda (Općinski sud u Dunajskoj Stredi) odgovorio je da osuđenik nije osobno sudjelovao na suđenju koje je rezultiralo osuđujućom presudom koja je donesena u odnosu na njega. Međutim, odvjetnik mu je tijekom postupka pružao pomoć i zastupao ga. Osim toga, nikad nije dobio obavijest o danu i mjestu održavanja suđenja, ali je bio upoznat s time da se protiv njega vodi postupak jer je 28. rujna 2009. uhićen te mu je preventivno oduzeta sloboda u Slovačkoj zbog istog kaznenog djela, nakon čega je 15. prosinca 2009. pušten na slobodu i smješten u izbjeglički kamp na slovačkom državnom području te je zatim pobegao 31. prosinca 2009. a da se nije vratio i naveo adresu za dostavu pismena, tako da ga slovački sud više nije uspio pronaći niti mu dostaviti poziv na raspravu pred tim sudom. Zbog toga je ta rasprava održana u odsutnosti osuđenika jer je pobegao iako je znao da se protiv njega vodi postupak, a postupak je proveden na način da mu je odvjetnik kao pravni zastupnik pružao pomoć i zastupao ga te je rezultirao presudom kojom je osuđen na pet godina zatvora.

Budući da trenutačno ne postoje drugi razlozi za odbijanje predaje, osim ako se ne provedu dodatne provjere, ovaj žalbeni sud treba ispitati jesu li ispunjeni uvjeti za odbijanje predaje nakon priznavanja osuđujuće presude kako bi se u Italiji izvršila kazna zatvora u trajanju od pet godina koja je izrečena traženoj osobi, kao što to ona traži.

2. Pravila talijanskog nacionalnog prava

Tekstom članka 18.bis stavka 2. Leggea n. 69 del 22.4.2005 (*Disposizioni per conformare il diritto interno alla decisione quadro 2002/584/GAI del Consiglio, del 13 giugno 2002, relativa al mandato d'arresto europeo e alle procedure di consegna tra Stati membri*) (Zakon br. 69 od 22. travnja 2005. o odredbama za usklađivanje nacionalnog prava s Okvirnom odlukom Vijeća 2002/584/PUP od 13. lipnja 2002. o Europskom uhidbenom nalogu i postupcima predaje između država članica), primjenjivim *ratione temporis*, predviđa se da, „*ako je europeiski uhidbeni nalog izdan u svrhe izvršenja kazne ili sigurnosne mjere oduzimanja slobode, žalbeni sud može odbiti predaju talijanskog državljanina ili osobe koja zakonito i stvarno boravi ili se nalazi na talijanskom državnom području najmanje pet godina bez prekida [...], pod uvjetom da žalbeni sud naloži da će se ta kazna ili sigurnosna mjera izvršiti u Italiji u skladu s njezinim nacionalnim pravom*“. Čini se da se na temelju sadržaja spisa ne može isključiti da su u slučaju osobe ATAU (alias ATAU) ispunjeni ti uvjeti.

Člankom 24. Decreta legislativo n. 161 del 07.9.2010 (*Disposizioni per conformare il diritto interno alla Decisione quadro 2008/909/GAI relativa all'applicazione del reciproco riconoscimento alle sentenze penali che irrogano pene detentive o misure privative della libertà personale, ai fini della loro esecuzione nell'Unione Europea*) (Zakonodavna uredba br. 161 od 7. rujna 2010. o odredbama za usklađivanje nacionalnog prava s Okvirnom odlukom Vijeća 2008/909/PUP o primjeni načela uzajamnog priznavanja presuda u kaznenim predmetima kojima se izriču kazne zatvora ili mjere koje uključuju oduzimanje slobode s ciljem njihova izvršenja u Europskoj uniji) predviđa se da, ako žalbeni sud odbije predaju zatraženu europskim uhidbenim nalogom koji se temelji na osuđujućoj presudi donesenoj u kaznenom postupku i naloži izvršenje kazne na talijanskom državnom području, on je za potrebe izvršenja kazne u Italiji istodobno dužan priznati stranu osuđujuću presudu donesenu u kaznenom postupku na kojoj se temelji europski uhidbeni nalog kada su za to ispunjeni uvjeti.

Ako odluči odbiti predaju i naloži da stranu osuđujuću presudu donesenu u kaznenom postupku treba izvršiti u Italiji, žalbeni sud stoga treba u skladu s talijanskim zakonodavstvom priznati tu presudu u smislu Zakonodavne uredbe br. 161 od 7. rujna 2010. i može to učiniti samo kada su za to ispunjeni uvjeti.

Člankom 13. stavkom 1. točkom (i) Zakonodavne uredbe br. 161 od 7. rujna 2010. [omissis] predviđa se da „[ž]albeni sud odbija priznavanje osuđujuće presude u jednom od sljedećih slučajeva: [...] (i) ako se dotična osoba nije osobno pojavila na suđenju koje je rezultiralo odlukom koju treba izvršiti, osim ako se u potvrdi navodi da: 1. je pravovremeno bila osobno pozvana i stoga obaviještena o predviđenom datumu i mjestu suđenja ili je stvarno primila službenu obavijest na drugi način na temelju kojeg se može nedvojbeno dokazati da je s time bila upoznata, kao i da je bila obaviještena da se odluka može donijeti u slučaju njezinog nepojavljivanja na suđenju; odnosno 2. je bila upoznata s predviđenim

datumom suđenja i ovlastila je pravnog zastupnika od povjerenja ili koji je postavljen po službenoj dužnosti te joj je taj zastupnik uistinu pružio pomoć tijekom suđenja; odnosno 3. je nakon dostave odluke i nakon što je izričito obaviještena o pravu na obnovu postupka ili žalbu, pri čemu ta osoba ima mogućnost sudjelovati u tom postupku kako bi se preispitale ključne činjenice optužbe, uključujući izvođenje novih dokaza, izričito izjavila da ne osporava odluku ili nije zahtjevala obnovu postupka niti podnijela žalbu u roku primjenjivom u tu svrhu”.

Kao što je navedeno, tražena osoba u ovom slučaju nikad nije obaviještena o predviđenom datumu i mjestu suđenja, kao što se to propisuje točkom 1., ni o predviđenom datumu suđenja, kao što se to propisuje točkom 2., niti su joj pružene informacije iz točke 3. Naime, Slovačka Republika navela je da je tražena osoba bila upoznata samo s činjenicom da se protiv nje vodi postupak jer je uhićena i preventivno joj je oduzeta sloboda u trajanju od tri mjeseca prije početka samog suđenja te je nakon puštanja na slobodu pobegla bez traga, tako da je se nije moglo obavijestiti o predviđenom datumu i mjestu suđenja ni o činjenici da će se odluka donijeti i u slučaju njezina nepojavljivanja.

Ako odluči odbiti predaju i naložiti izvršenje kazne u Italiji, žalbeni sud u ovom slučaju stoga ne bi to mogao učiniti jer su istodobno ispunjeni uvjeti za odbijanje priznavanja presude.

Suprotno tomu, u pogledu postupovnih jamstava povezanih s europskim uhidbenim nalogom tekstom članka 1. *bis* Zakona br. 69 od 22. travnja 2005. [omissis], primjenjivim *ratione temporis*, predviđa se da, „[a]ko je izdan u svrhe izvršenja kazne ili sigurnosne mjere oduzimanja slobode koje se primjenjuju po završetku suđenja na kojem se dotična osoba nije osobno pojavila, u europskom uhidbenom nalogu također treba navesti barem jedan od sljedećih uvjeta: [...] (b) da je dotičnu osobu, koja je obaviještena o tome da se protiv nje vodi postupak, na suđenju koje je rezultiralo navedenom odlukom zastupao pravni zastupnik kojeg je imenovala sama dotična osoba ili koji je postavljen po službenoj dužnosti”.

Stoga valja zaključiti da je u slučaju kad je osuđenik obaviješten o tome da se protiv njega vodi postupak te mu je pomoć pružao pravni zastupnik dopuštena predaja radi izvršenja europskog uhidbenog naloga, dok nije dopušteno priznavanje presude u državi izvršenja.

Naime, predaja na temelju europskog uhidbenog naloga dopuštena je pod jednostavnim uvjetom da je osuđenik, kojem je pomoć pružao pravni zastupnik, obaviješten samo o tome da se protiv njega vodi postupak; suprotno tomu, priznavanje presude u državi izvršenja dopušteno je pod uvjetom da je osuđenik, kojem je pomoć pružao pravni zastupnik, obaviješten o predviđenom datumu suđenja.

Ta pravna pravila u ovom slučaju dovode do toga da se osobu ATAU (alias ATAU) može predati Slovačkoj Republici jer joj je pomoć pružao pravni

zastupnik i jer je obaviještena o tome da se protiv nje vodi postupak, ali Italija ne može odbiti predaju na način da odredi da se kazna izvrši u Italiji jer ta osoba nije obaviještena o predviđenom datumu suđenja iako je ona stvarno boravila na talijanskom državnom području više od pet godina i to je zatražila.

To bi stoga dovelo do paradoksalne posljedice da činjenica da je postupovno jamstvo predviđeno za osuđenika u pogledu priznavanja veće nego postupovno jamstvo predviđeno za osuđenika u pogledu europskog uhidbenog naloga ide više na štetu osuđenika, nego u njegovu korist.

Naime, osoba ATAU (alias ATAU) u ovom slučaju nema pravo na odbijanje predaje koje proizlazi iz njezina stvarnog boravka u Italiji u trajanju od pet godina jer je postupovno jamstvo koje joj osigurava Slovačka Republika (obavijest o tome da se protiv nje vodi postupak) paradoksalno manje nego ono predviđeno za priznavanje presude (obavijest o predviđenom datumu suđenja), koje bi joj, da ga je ishodila, omogućilo izvršenje kazne u Italiji nakon odbijanja predaje.

Na taj način tražena osoba ne bi izgubila pravo na izdržavanje kazne u državi izvršenja jer joj nije osigurano veće postupovno jamstvo, nego paradoksalno zato što je na nju primijenjeno manje postupovno jamstvo, čime joj se neopravdano nanosi dvostruka šteta, najprije u obliku održavanja suđenja u njezinoj odsutnosti a da nije obaviještena o predviđenom datumu suđenja i zatim u obliku predaje državi koja je izrekla osuđujuću presudu umjesto izdržavanja kazne u državi izvršenja iako su ispunjeni drugi uvjeti u tom pogledu.

Osim toga, navedeni sustav navodi na paradoksalan zaključak prema kojem se ista osuđujuća presuda donesena u kaznenom postupku ne može priznati u Italiji radi izvršenja jer je postupovno jamstvo koje je primijenjeno (obavijest o tome da se vodi postupak) manje od onog predviđenog (predviđeni datum suđenja), ali omogućuje predaju državi koja je izrekla osuđujuću presudu radi izvršenja. Tako se u istom europskom pravnom području smatra da ista presuda ne sadržava minimalno postupovno jamstvo kako bi se omogućilo njezino izvršenje, ali je obilježava minimalno postupovno jamstvo kako bi se omogućila predaja radi izvršenja onoj državi koja je izrekla tu osuđujuću presudu, čime se osuđeniku priznaje manje jamstvo.

Stoga taj zaključak treba usporediti s pravilima prava Unije kako bi se ocijenilo može li se ono tumačiti na način da se predaja može odbiti nakon priznavanja presude radi izdržavanja kazne u državi izvršenja i u slučaju kad ne postoji postupovno jamstvo predviđeno za priznavanje presude, ali postoji postupovno jamstvo predviđeno radi predaje na temelju europskog uhidbenog naloga, te kako bi se ocijenilo je li to pravo Unije valjano u navedenom slučaju.

3. Pravila prava Europske unije

Člankom 4. stavkom 6. Okvirne odluke Vijeća 2002/584/PUP od 13. lipnja 2002. (*o Europskom uhidbenom nalogu i postupcima predaje između država članica*)

predviđa se da pravosudno tijelo države članice izvršenja može odbiti predaju u slučaju kad je nalog izdan u svrhe izvršenja kazne zatvora, a osuđena osoba je državljanin države članice izvršenja ili se ondje nalazi ili boravi, pod uvjetom da se država članica izvršenja obvezuje izvršiti tu kaznu ili u skladu s odredbama svojega domaćeg prava.

Člankom 25. Okvirne odluke Vijeća 2008/909/PUP od 27. studenoga 2008. (*o primjeni načela uzajamnog priznavanja presuda u kaznenim predmetima kojima se izriču kazne zatvora ili mjere koje uključuju oduzimanje slobode s ciljem njihova izvršenja u Europskoj uniji*) predviđa se da u slučaju kad pravosudno tijelo države izvršiteljice nalogu odbije predaju u skladu s člankom 4. stavkom 6. Okvirne odluke Vijeća 2002/584/PUP od 13. lipnja 2002. treba primijeniti i pravna pravila o priznavanju u svrhu izvršenja u kaznenim stvarima iz sâme Okvirne odluke Vijeća 2008/909/PUP od 27. studenoga 2008.

Člankom 9. stavkom 1. točkom (i) Okvirne odluke 2008/909/PUP [omissis] predviđa se da „[n]adležno tijelo države članice izvršiteljice nalogu može odbiti priznavanje presude i izvršavanje kazne u sljedećim slučajevima: (i) u skladu s potvrdom predviđenom u članku 4. osoba se nije osobno pojavila na suđenju koje je rezultiralo odlukom, osim ako se u potvrdi navodi da je osoba u skladu s dodatnim postupovnim zahtjevima utvrđenima u nacionalnom pravu države izdavateljice: i. pravovremeno: bila osobno pozvana te time obaviještena o predviđenom datumu i mjestu suđenja koje je rezultiralo odlukom, ili je na neki drugi način primila službenu obavijest o predviđenom datumu i mjestu suđenja, tako da se nedvojbeno utvrdilo da je osoba bila upoznata s predviđenim suđenjem i bila obaviještena da se odluka može donijeti u slučaju njezinog nepojavljivanja na suđenju; ili ii. bila upoznata s predviđenim suđenjem i ovlastila je pravnog zastupnika, kojeg je imenovala dotična osoba ili država, da je brani tijekom suđenja te ju je taj zastupnik uistinu branio tijekom suđenja; ili iii. nakon dostave odluke i nakon što je izričito obaviještena o pravu na obnovu postupka ili žalbu, pri čemu ta osoba ima pravo sudjelovati te se mogu preispitati ključne činjenice predmeta zajedno s novim dokazima, što može dovesti do ukidanja početne odluke, izričito izjavila da ne osporava odluku, ili nije zahtjevala obnovu postupka niti podnijela žalbu u primjenjivom roku”.

Stoga se pravom Unije izričito predviđa da je uvjet za to da se osuđujuća presuda donesena u kaznenom postupku u odsutnosti osuđenika prizna u državi izvršenja činjenica da je osuđenik, kojem je pomoći pružao pravni zastupnik, bio obaviješten barem ~~o~~ predviđenom datumu suđenja. To se predviđa i u talijanskom nacionalnom pravu.

Razlika je ta da se u talijanskom nacionalnom pravu predviđa, kao što je navedeno, da nacionalni sud „*odbija priznavanje*“ ako ne postoji to postupovno jamstvo, dok se u pravu Unije predviđa da sud države izvršenja u tom slučaju „*može odbiti priznavanje*“. Stoga je žalbeni sud u skladu s talijanskim pravom koje je usklađeno s pravom Unije obvezan odbiti priznavanje, dok u skladu s pravom Unije žalbeni sud ima mogućnost, ali ne i dužnost, odbiti priznavanje.

Navedena razlika ključna je u ovom slučaju. Naime, ako se primijeni talijansko pravo koje je usklađeno s pravom Unije, ne može se priznati presuda radi izvršenja u Italiji jer osoba ATAU (alias ATAU) nije obaviještena o predviđenom datumu suđenja i stoga bi je žalbeni sud trebao predati Slovačkoj Republici iako ona ima pravo izdržati kaznu u Italiji te je to i zatražila. Međutim, u okviru primjene prava Unije, koje je izvor usklađenog zakonodavstva, sud države izvršenja ima diskrecijsku ovlast ocijeniti hoće li priznati stranu osuđujuću presudu donesenu u kaznenom postupku te hoće li, u slučaju da to učini, odbiti predaju i naložiti izvršenje kazne u Italiji.

Stoga se čini da se talijanski zakon o usklađivanju s pravom Unije u područjima priznavanja osuđujućih presuda donesenih u kaznenom postupku, i neposredno i posredno na temelju europskog uhidbenog naloga, protivi pravu Unije jer se njime predviđa da je obvezno, a ne moguće, odbiti priznavanje u slučaju kad se nisu poštovala navedena minimalna postupovna jamstva.

Slijedom toga, valja ispitati treba li pravo Unije tumačiti na taj način te je li ono valjano u tom slučaju.

Stoga je potrebno uputiti prethodno pitanje u skladu s člankom 267. UFEU-a.

4. Prethodno pitanje

Od Suda Europske unije traži se da utvrdi treba li:

- članak 4. točku 6. Okvirne odluke Vijeća 2002/584/PUP od 13. lipnja 2002. u vezi s
- člankom 9. stavkom 1. točkom (i) i člankom 25. Okvirne odluke Vijeća 2008/909/PUP od 27. studenoga 2008.,

tumačiti na način da:

1. sud države izvršenja, od kojeg se traži da prizna izvršivu stranu osuđujuću presudu donesenu u kaznenom postupku, ima diskrecijsku ovlast, ali ne i dužnost, odbiti priznavanje presude ako se ispostavi da tijekom postupka u kojem je donesena navedena presuda optuženiku nije osigurano nijedno postupovno jamstvo predviđeno člankom 9. stavkom 1. točkom (i) Okvirne odluke Vijeća 2008/909/PUP od 27. studenoga 2008.;
2. je sud države izvršenja, od kojeg se traži da naloži predaju na temelju europskog uhidbenog naloga izdanog radi izvršenja presude ako su zajedno ispunjeni uvjeti za određivanje predaje osuđenika državi koja je izrekla osuđujuću presudu i uvjeti za odbijanje te predaje na način da se istodobno odredi izvršenje kazne na području države izvršenja, ovlašten odbiti predaju, priznati presudu i naložiti izvršenje te presude

na vlastitom državnom području iako tijekom postupak u kojem je donesena priznata presuda optuženiku nije osigurano nijedno postupovno jamstvo predviđeno člankom 9. stavkom 1. točkom (i) Okvirne odluke Vijeća 2008/909/PUP od 27. studenoga 2008.?

[*omissis*] [upute za tajništvo]

Napulj [*omissis*]

[*omissis*]

RADNI DOKUMENT